

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/1/2017
Identifikačné číslo spisu: 5016200499
Dátum vydania rozhodnutia: 04.07.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5016200499.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci navrhovateľa: Ing. Y. W., bytom T. 6, A., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta 8 - 10, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 10. októbra 2016, č.k. 24Sd/121/2016-31, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 10. októbra 2016, č.k. 24Sd/121/2016-31, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline napadnutým rozsudkom z 10. októbra 2016, č.k. 24Sd/121/2016-31, potvrdil podľa § 250q ods. 2 OSP rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 3. mája 2016 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17. augusta 2016.

Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 3. mája 2016 bol navrhovateľovi priznaný starobný dôchodok podľa § 65, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov od 3. februára 2016 v sume 54,20 eur mesačne. Toto rozhodnutie odporkyňa zmenila rozhodnutím č. XXX XXX XXXX 0 zo dňa 17. augusta 2016 v časti jeho odôvodnenia z dôvodu doplnenia skutkových a právnych dôvodov, pre ktoré krátila starobný dôchodok podľa čl. 33 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (ďalej len „Dohovor“).

Súd prvého stupňa mal preukázané, že žiadosťou z 12. februára 2016 navrhovateľ požiadal o priznanie starobného dôchodku od 3. februára 2016. V preskúvaných rozhodnutiach odporkyňa podrobne zdôvodnila postup pri výpočte sumy starobného dôchodku aplikujúc príslušné zákonné ustanovenia. Podkladom pre hodnotenie doby zamestnania a zárobku boli evidenčné listy dôchodkového zabezpečenia (poistenia). Evidenčné listy boli vystavené zamestnávateľskou organizáciou a táto organizácia zodpovedá

za správnosť evidenčných podkladov.

Krajský súd preskúmal zákonnosť postupu a rozhodnutí odporkyne podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Nezákonosť rozhodnutí o priznaní starobného dôchodku navrhovateľ namietal v podaných opravných prostriedkoch. Námietky sa týkali krátenia sumy starobného dôchodku podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru a nízkej sumy starobného dôchodku.

V súdnom konaní mal krajský súd za preukázané, že navrhovateľ odpracoval viac ako 20 rokov v zamestnaní zaradenom do I. kategórie funkcií, preto sa na neho nevzťahuje § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, čo znamená, že v zamestnaní zo zvýhodnenej pracovnej kategórie splnil podmienky na vznik nároku na starobný dôchodok dovŕšením 55 rokov veku, ktorý dosiahol 3. februára 2016. K tomuto dňu získal 28 rokov a 37 dní (10 257 dní) obdobia dôchodkového poistenia. Pre nárok na výsluhový dôchodok bola zhodnotená doba služby od 1. augusta 1979 do 30. septembra 2004. Pri určení výšky starobného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení sa do doby dôchodkového poistenia započíta aj doba hodnotená na účely výsluhového dôchodku. Až po takomto stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť o sumu výsluhového dôchodku v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru. Suma starobného dôchodku 52,30 eur mesačne po zaokrúhlení bola určená ako rozdiel sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia (vrátane doby služby) 473,69591955 eur mesačne a sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku XXX,XXXXXXXXX eur mesačne.

Suma starobného dôchodku podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 bola určená z priemerného mesačného zárobku 135,00 eur za roky 2003, 2002, 2001, 2000, 2004. Započítaná doba zamestnania je 25 rokov, na dobu zamestnania pred 18. rokom veku sa neprihliada. Starobný dôchodok je 70% priemerného mesačného zárobku tzn. 94,50 eur mesačne. K uvedenej sume patrí úprava podľa zákona č. 306/2002 Z.z. v znení zákona č. 222/2003 Z.z. o 14,555670 eur mesačne na 257,150170 eur mesačne. Suma starobného dôchodku 257,150170 eur mesačne je zodpovedajúca zamestnaniu, ktorým je doba služby zhodnotená ma určenie výsluhového dôchodku za celé roky. Pretože suma starobného dôchodku určená podľa zákona o sociálnom poistení a Dohovoru je vyššia, patrí navrhovateľovi starobný dôchodok v sume 52,30 eur mesačne s tým, že táto sa ďalej zvýšila podľa § 82 zákona o sociálnom poistení odo dňa priznania starobného dôchodku o 1,90 eur mesačne podľa § 1 písm. a/ Opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky na sumu 54,20 eur mesačne. Z dôvodu, že ku dňu 3. február 2016 získal 28 rokov a 37 dní kvalifikovaného obdobia dôchodkového poistenia, nesplnil jednu z podmienok nároku na zvýšenie sumy jeho starobného dôchodku na sumu minimálneho dôchodku v zmysle § 82b písm. a/ zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 140/2015 Z.z.

K námietkam navrhovateľa krajský súd uviedol, že Dohovor č. 128 má charakter medzinárodnej zmluvy, ktorá priamo zakladá právo fyzických osôb na zachovanie nároku na starobný dôchodok. Na jeho vykonanie nebolo potrebné prijať osobitný zákon. Príslušné ustanovenia Dohovoru majú prednosť pred Zákonom o sociálnom poistení aj zákonom č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení a sú priamo záväzné aj pre Sociálnu poisťovňu. Ďalej zdôraznil, že výsluhový dôchodok má po dovŕšení dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení charakter „starobného dôchodku“. Pre výšku starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia boli navrhovateľovi hodnotené aj doby zamestnania, ktoré boli súčasne hodnotené pre nárok a výšku výsluhového dôchodku v systéme sociálneho zabezpečenia vojakov. Navrhovateľ nemôže spravodlivo požadovať, aby mu bola vyplácaná suma starobného dôchodku, priznaného vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia aj za doby , ktoré mal hodnotené v osobitnom systéme pre nárok a výšku výsluhového dôchodku. Postup odporkyne preto nemožno považovať za diskriminujúci a v rozpore s čl. 12 Ústavy SR, ani v rozpore s čl. 39 Ústavy SR, v zmysle ktorého majú občania právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Krajský súd preskúmané rozhodnutia ako zákonné podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP a neúspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

2.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie namietajúc jeho nezákonnosť. Nesúhlasil s právnym názorom krajského súdu, ktorý oprel svoje rozhodnutie v časti krátenia sumy starobného dôchodku o čl. 33 ods. 2 Dohovoru. Výslovil názor, že odporkyňa môže, ale nemusí krátiť starobný dôchodok za určitých podmienok a v určenom rozsahu s tým, že tieto podmienky a rozsah nikde nie sú stanovené a konkrétny postup a algoritmus na krátenie alebo zastavenie výplaty dôchodkových dávok neexistuje. Poukázal ďalej na to, že medzi odchodom do výsluhového dôchodku a dožitím veku, ktorým, vznikol nárok na starobný dôchodok ubehlo ďalších viac ako 11 rokov (11 rokov a 94 dní), čo sa vôbec neberie do úvahy. Táto skutočnosť by ovplyvnila aj činitele pri výpočte sumy starobného dôchodku. Uviedol, že výsluhový dôchodok sa vypláca za počet odpracovaných rokov v ozbrojených silách a nie za dožitie veku, čo je prípad starobného dôchodku, čo konštatoval aj najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp.zn. 4So/189/2007 zo dňa 29. mája 2008. Tvrdil, že zo zákona č. 382/2002 Z.z. nevyplýva, že výsluhový dôchodok je dávkou poskytovanou za prežitie určitého veku, t.j. za tú istú sociálnu udalosť (čl. 19 Dohovoru), za ktorý je poskytovaný starobný dôchodok zo všeobecného systému sociálneho poistenia. Výsluhový dôchodok je dávkou výsluhového zabezpečenia a je štátna dávka ktorú nemožno považovať za starobný dôchodok v zmysle Dohovoru č. 128. Preto Sociálna poisťovňa nemôže postupovať podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru. To, že sa nejedná o tie isté sociálne udalosti Najvyšší súd SR potvrdil aj v rozhodnutí sp.zn. 1Sdo/15/2005, avšak krajský súd tieto rozhodnutia nerešpektoval. Rozsudok krajského súdu žiadal vyhlásiť za neplatný a priznať starobný dôchodok v plnej výške 475,60 eur s platnosťou od 3. februára 2016.

3.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

4.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Podľa § 491 ods. 1, 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa § 492 ods. 1, 2 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. Odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne o priznaní starobného dôchodku

od 3. februára 2016 podľa § 65 a nasl. zákona o sociálnom poistení v sume 54,20 eur mesačne.

Medzi účastníkmi konania je sporné posúdenie aplikácie čl. 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128) pri úprave starobného dôchodku.

Z obsahu spisu vyplýva, že žiadosťou spísanou dňa 12. februára 2016 navrhovateľ požiadal odporkyňu o priznanie starobného dôchodku od 3. februára 2016, kedy dovŕšil 55 rokov veku.

Zákon č. 328/2002 Z.z. je predpisom upravujúcim osobitný systém sociálneho zabezpečenia určeného okruhu osôb. Výsluhový dôchodok podľa tohto zákona je dávkou, ktorá sa už poskytuje doživotne, nielen do dovŕšenia dôchodkového veku, určeného podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení. Je potrebné zdôrazniť, že po dovŕšení dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení má výsluhový dôchodok charakter „starobného dôchodku“.

Z čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že v prípade súbehu nárokov na dávky v starobe tak zo všeobecného ako aj z osobitného systému sociálneho zabezpečenia je v zmysle Dohovoru č. 128 možné starobný dôchodok zo všeobecného systému krátiť a nemožno ho odňať, pokiaľ starobný dôchodok z osobitného systému svojou výškou nepresahuje výšku starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia.

U navrhovateľa došlo k poisteniu v dvoch samostatných systémoch dôchodkového poistenia. Pre výšku starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia mu boli hodnotené aj doby zamestnania, ktoré boli súčasne hodnotené pre nárok a výšku výsluhového dôchodku v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia policajtov.

Podľa názoru odvolacieho súdu navrhovateľ nemôže spravodlivo požadovať, aby mu bola vyplácaná suma starobného dôchodku, priznaná vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia aj za doby, ktoré mal v osobitnom systéme hodnotené pre nárok a výšku výsluhového dôchodku, ktorá tak, ako to už odvolací súd vyššie uvádza, má od dovŕšenia dôchodkového veku charakter starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia, a to bez ohľadu na to, že osobitný systém pojem „starobný dôchodok“ neobsahuje.

Postup odporkyne tak nie je v rozpore ani s čl. 12 Ústavy SR a nie je ani v rozpore s čl. 39 Ústavy SR, v zmysle ktorého majú občania právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky, rovnako ako súd prvého stupňa, dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne je v súlade so zákonom o sociálnom poistení, a preto rozsudok krajského súdu podľa § 246c ods. 1, § 219 ods. 1, 2 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP ako vecne správne potvrdil.

Podľa § 250k ods. 1 veta prvá OSP ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania.

O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 491 ods. 1, 2 SSP tak, že neúspešnému navrhovateľovi nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.